

545

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia 7 maja 2008 r.

w sprawie szkoleń dla podmiotów, których dotyczą działania objęte Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007—2013, oraz doradzania odnośnie do sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej

Na podstawie art. 35 ust. 3 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. Nr 64, poz. 427) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa zakres, warunki, sposób i tryb:

- 1) prowadzenia szkoleń dla podmiotów, których dotyczą działania objęte Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007—2013, zwanych dalej „szkoleniami”;
- 2) doradzania odnośnie do sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej w ramach działań objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007—2013, zwanego dalej „doradzaniem”.

§ 2. Przepisów rozporządzenia nie stosuje się do jednostek doradztwa rolniczego i innych podmiotów, prowadzących działalność gospodarczą w zakresie szkoleń lub doradzania w zakresie innym niż określony w § 3 i 8.

§ 3. Szkolenia są prowadzone przez:

- 1) Centrum Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Brwinowie, zwane dalej „Centrum”, dla działań:
 - a) „Korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów” w zakresie dotyczącym usług doradczych świadczonych rolnikom,
 - b) „Program rolnośrodowiskowy”;
- 2) Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, zwane dalej „Lasami Państwowymi” — dla działania „Korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów” w zakresie dotyczącym usług doradczych świadczonych posiadaczom lasów.

§ 4. 1. Szkolenia są prowadzone na podstawie programu szkolenia.

2. Program szkolenia zawiera:

- 1) zakres tematyczny, sposób realizacji oraz termin i miejsce szkolenia;

- 2) wskazanie metod realizacji poszczególnych tematów szkolenia, w tym opis zajęć w terenie, oraz pomocy dydaktycznych;
- 3) wykaz materiałów szkoleniowych, które będą udostępnione uczestnikom szkolenia;
- 4) wykaz osób prowadzących zajęcia dydaktyczne z zakresu poszczególnych tematów szkolenia, z podaniem imion i nazwisk oraz tytułów zawodowych lub naukowych tych osób;
- 5) przewidywaną liczbę uczestników szkolenia.

3. W przypadku działania „Program rolnośrodowiskowy”:

- 1) zakres tematyczny szkolenia jest określony w załączniku do rozporządzenia;
- 2) zajęcia dydaktyczne objęte programem szkolenia mogą prowadzić osoby, które posiadają:
 - a) wykształcenie wyższe oraz
 - b) co najmniej 2-letnie doświadczenie zawodowe odpowiadające zakresowi tematycznemu prowadzonych zajęć.

§ 5. 1. Program szkolenia dla działań:

- 1) „Korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów” w zakresie dotyczącym usług doradczych świadczonych rolnikom,
- 2) „Program rolnośrodowiskowy”
— opracowuje Centrum.

2. Program szkolenia dla działania „Korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów” w zakresie dotyczącym usług doradczych świadczonych posiadaczom lasów opracowują Lasy Państwowe.

3. Programy szkoleń zatwierdzają kierownicy jednostek opracowujących te programy, z wyjątkiem programu szkolenia dla działania wymienionego w ust. 1 pkt 1, który zatwierdza minister właściwy do spraw rozwoju wsi.

4. Program szkolenia zatwierdza się, jeżeli program spełnia wymagania określone w § 4.

§ 6. Szkolenie prowadzi się w formie:

- 1) wykładów lub kształcenia na odległość — w przypadku zajęć teoretycznych;
- 2) ćwiczeń — w przypadku zajęć praktycznych.

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej — rozwój wsi, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. Nr 216, poz. 1599).

§ 7. 1. Ukończenie szkolenia potwierdza zaświadczenie o jego ukończeniu.

2. Zaświadczenie wydaje się uczestnikowi szkolenia, jeżeli:

- 1) w przypadku szkolenia prowadzonego w formie:
 - a) wykładów — uczestniczył w co najmniej 75 % godzin zajęć dydaktycznych objętych programem szkolenia,
 - b) kształcenia na odległość — zaliczył w drodze elektronicznej co najmniej 90 % zagadnień objętych programem szkolenia;
- 2) w przypadku szkolenia prowadzonego w formie ćwiczeń — uczestniczył w pełnym wymiarze godzin zajęć dydaktycznych objętych programem szkolenia.

3. Zaświadczenie wydaje się w terminie 7 dni od dnia ukończenia szkolenia.

§ 8. Doradzanie wykonuje się w zakresie:

- 1) oceny gospodarstwa rolnego pod względem spełniania wymogów wzajemnej zgodności (cross-compliance) w gospodarstwie rolnym oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy w tym gospodarstwie lub opracowania planu dostosowania gospodarstwa rolnego do wymogów wzajemnej zgodności (cross — compliance) oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy w tym gospodarstwie — w ramach działania „Korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów” w zakresie dotyczącym usług doradczych świadczonych rolnikom;
- 2) sporządzania, w ramach działania „Program rolnośrodowiskowy”:
 - a) planów działalności rolnośrodowiskowej lub
 - b) dokumentacji przyrodniczej;
- 3) realizacji zwykłej praktyki leśnej, ochrony leśnej różnorodności biologicznej, planowania i uzyskiwania odnowienia naturalnego, pielęgnowania uprawy z odnowienia naturalnego, roli martwego drewna w lesie, planowania i zakładania strefy oszyjkowej na skraju lasu oraz wprowadzania domieszek biocenotycznych i podsadzeń przebudowujących — w ramach działania „Korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów” w zakresie dotyczącym usług doradczych świadczonych posiadaczom lasów.

§ 9. 1. Doradzanie w zakresie określonym w § 8 pkt 1 jest wykonywane na podstawie metodyki doradzania opracowanej w Centrum i zatwierdzonej przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi.

2. Doradzanie w zakresie określonym w § 8 pkt 1 mogą wykonywać osoby, które zostały wpisane na listę prowadzoną przez dyrektora Centrum, zwane dalej „doradcami rolniczymi”.

3. Na listę doradców rolniczych wpisuje się osoby, które:

- 1) posiadają wykształcenie wyższe na kierunku ochrona środowiska, ogrodnictwo, rolnictwo, technika rolnicza i leśna, weterynaria, zootechnika lub na kierunkach pokrewnych;
- 2) odbyły szkolenie dla działania „Korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów”, którego przedmiotem jest zakres tematyczny dotyczący usług doradczych świadczonych rolnikom, i posiadają zaświadczenie o ukończeniu tego szkolenia;
- 3) złożyły przed dyrektorem Centrum z wynikiem pozytywnym egzamin pisemny w formie testu, sprawdzający wiedzę i umiejętności z zakresu zagadnień objętych szkoleniem.

4. Lista doradców rolniczych zawiera:

- 1) imiona i nazwiska doradców rolniczych;
- 2) wskazanie miejsc świadczenia usług doradczych przez doradców rolniczych;
- 3) imię i nazwisko, miejsce zamieszkania i adres albo nazwę, siedzibę i adres podmiotu, w którym doradcy rolniczy są zatrudnieni.

5. Dyrektor Centrum wpisuje na listę doradców rolniczych osoby, które spełniają wymagania określone w ust. 3, niezwłocznie po spełnieniu tych wymagań.

§ 10. 1. Doradzanie w zakresie określonym w § 8 pkt 2 lit. a mogą wykonywać osoby, które zostały wpisane na listę prowadzoną przez dyrektora Centrum, zwane dalej „doradcami rolnośrodowiskowymi”.

2. Na listę doradców rolnośrodowiskowych wpisuje się osoby, które:

- 1) posiadają wykształcenie wyższe na kierunku architektura krajobrazu, biologia, ochrona środowiska, ogrodnictwo, rolnictwo, technika rolnicza i leśna, weterynaria, zootechnika lub na kierunkach pokrewnych;
- 2) odbyły szkolenie dla działania „Program rolnośrodowiskowy”, którego przedmiotem jest zakres tematyczny określony w załączniku do rozporządzenia w części I, i posiadają zaświadczenie o ukończeniu tego szkolenia;
- 3) złożyły przed dyrektorem Centrum, z wynikiem pozytywnym:
 - a) egzamin pisemny w formie testu, sprawdzający wiedzę i umiejętności z zakresu zagadnień objętych szkoleniem,
 - b) egzamin praktyczny obejmujący opracowanie planu działalności rolnośrodowiskowej.

3. Lista doradców rolnośrodowiskowych zawiera:

- 1) imiona i nazwiska doradców rolnośrodowiskowych;

- 2) wskazanie miejsc świadczenia usług doradczych przez doradców rolnośrodowiskowych;
- 3) imię i nazwisko, miejsce zamieszkania i adres albo nazwę, siedzibę i adres podmiotu, w którym doradcy rolnośrodowiskowi są zatrudnieni.

4. Dyrektor Centrum wpisuje na listę doradców rolnośrodowiskowych osoby, które spełniają wymagania określone w ust. 2, niezwłocznie po spełnieniu tych wymagań.

§ 11. 1. Doradzanie w zakresie określonym w § 8 pkt 2 lit. b mogą wykonywać osoby, które zostały wpisane na listę prowadzoną przez dyrektora Centrum, zwane dalej „ekspertami przyrodniczymi”.

2. Na listę ekspertów przyrodniczych wpisuje się osoby, które:

- 1) posiadają pisemną rekomendację instytucji naukowej lub dyrektora parku narodowego, lub dyrektora parku krajobrazowego, lub wojewódzkiego konserwatora przyrody, lub pozarządowej organizacji przyrodniczej w zakresie posiadania wiedzy i doświadczenia w rozpoznawaniu gatunków ptaków lub siedlisk przyrodniczych, wydaną na podstawie udziału w sporządzaniu planów ochrony obszarów chronionych lub inwentaryzacji przyrodniczej, lub monitoringu przyrodniczego, lub publikacji naukowych dotyczących gatunków ptaków lub siedlisk przyrodniczych, lub działań z zakresu czynnej ochrony przyrody;
- 2) odbyły szkolenie dla działania „Program rolnośrodowiskowy”, którego przedmiotem jest zakres tematyczny określony w załączniku do rozporządzenia w części II, i posiadają zaświadczenie o ukończeniu tego szkolenia.

3. Przez pozarządowe organizacje przyrodnicze, wymienione w ust. 2 pkt 1, rozumie się organizacje:

- 1) wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego przez okres co najmniej 3 lat poprzedzających dzień wydania rekomendacji, o której mowa w ust. 2 pkt 1;
- 2) które zrealizowały co najmniej trzy projekty w zakresie sporządzania planów ochrony obszarów chronionych lub inwentaryzacji przyrodniczej, lub monitoringu przyrodniczego, lub publikacji naukowych dotyczących gatunków ptaków lub siedlisk przyrodniczych, lub działań z zakresu czynnej ochrony przyrody.

4. Podstawą wpisu na listę ekspertów przyrodniczych jest zaświadczenie wydane przez wojewodę potwierdzające spełnianie wymagań określonych w ust. 2.

5. Lista ekspertów przyrodniczych zawiera:

- 1) imiona i nazwiska ekspertów przyrodniczych;
- 2) wskazanie miejsc świadczenia usług doradczych przez ekspertów przyrodniczych;
- 3) imię i nazwisko, miejsce zamieszkania i adres albo nazwę, siedzibę i adres podmiotu, w którym eksperci przyrodniczy są zatrudnieni.

6. Wojewoda niezwłocznie przekazuje dyrektorowi Centrum informację o osobach, którym wydano zaświadczenie, o którym mowa w ust. 4.

7. Dyrektor Centrum wpisuje na listę ekspertów przyrodniczych osoby, które spełniają wymagania określone w ust. 2, niezwłocznie po otrzymaniu informacji, o której mowa w ust. 6.

§ 12. 1. Doradzanie w zakresie określonym w § 8 pkt 3 jest wykonywane na podstawie metodyki doradzania opracowanej w Lasach Państwowych.

2. Doradzanie w zakresie określonym w § 8 pkt 3 mogą wykonywać osoby, które zostały wpisane na listę prowadzoną przez dyrektora Centrum, zwane dalej „doradcami leśnymi”.

3. Na listę doradców leśnych wpisuje się osoby, które:

- 1) posiadają wykształcenie średnie w zakresie leśnictwa lub wykształcenie wyższe na kierunku leśnictwo lub na kierunkach pokrewnych;
- 2) mają udokumentowany co najmniej 2-letni staż pracy w leśnictwie;
- 3) odbyły szkolenie dla działania „Korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów”, którego przedmiotem jest zakres tematyczny dotyczący usług doradczych świadczonych posiadaczom lasów, i posiadają zaświadczenie o ukończeniu tego szkolenia.

4. Podstawą wpisu na listę doradców leśnych jest zaświadczenie wydane przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych potwierdzające spełnianie wymagań określonych w ust. 3.

5. Lista doradców leśnych zawiera:

- 1) imiona i nazwiska doradców leśnych;
- 2) wskazanie miejsc świadczenia usług doradczych przez doradców leśnych;
- 3) imię i nazwisko, miejsce zamieszkania i adres albo nazwę, siedzibę i adres podmiotu, w którym doradcy leśni są zatrudnieni.

6. Dyrektor Generalny Lasów Państwowych niezwłocznie przekazuje dyrektorowi Centrum informację o osobach, którym wydano zaświadczenie, o którym mowa w ust. 4.

7. Dyrektor Centrum wpisuje na listę doradców leśnych osoby, które spełniają wymagania określone w ust. 3, niezwłocznie po otrzymaniu informacji, o której mowa w ust. 6.

§ 13. Listy doradców rolniczych, doradców rolnośrodowiskowych, ekspertów przyrodniczych oraz doradców leśnych prowadzi się w formie papierowej lub elektronicznej. Listy te są jawne.

§ 14. Doradcy rolniczy są obowiązani do uczestniczenia w kształceniu uzupełniającym, prowadzonym przez Centrum, w związku ze zmianą przepisów dotyczących minimalnych wymogów wzajemnej zgodno-

ści (cross-compliance) w gospodarstwie rolnym oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy w tym gospodarstwie, w ciągu roku od dnia wejścia w życie zmiany przepisów w tym zakresie.

§ 15. 1. Dyrektor Centrum może skreślić doradcę rolniczego, doradcę rolnośrodowiskowego, eksperta przyrodniczego lub doradcę leśnego odpowiednio z list doradców rolniczych, doradców rolnośrodowiskowych, ekspertów przyrodniczych lub doradców leśnych, jeżeli:

- 1) osoba, której świadczono usługi doradcze, poniosła w związku z tym szkodę z winy doradcy rolniczego, doradcy rolnośrodowiskowego, eksperta przyrodniczego lub doradcy leśnego;
- 2) w przypadku doradcy rolniczego lub doradcy leśnego — usługi doradcze są przez nich świadczone w sposób nierzetelny, co zostało stwierdzone w trakcie kontroli, o której mowa w art. 37 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, lub
- 3) w przypadku doradcy rolniczego — doradca rolniczy:
 - a) wykonuje czynności doradcze niezgodnie z metodyką doradzania, o której mowa w § 9 ust. 1,
 - b) nie uczestniczył w kształceniu uzupełniającym, o którym mowa w § 14;
- 4) w przypadku doradcy leśnego, jeżeli doradca leśny wykonuje czynności doradcze niezgodnie z metodyką doradzania, o której mowa w § 12 ust. 1.

2. Dyrektor Centrum informuje:

- 1) wojewodę o skreśleniu eksperta przyrodniczego z listy ekspertów przyrodniczych,
- 2) Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych o skreśleniu doradcy leśnego z listy doradców leśnych

— w terminie 7 dni od dnia dokonania skreślenia.

§ 16. 1. Osoby, które do dnia 31 grudnia 2008 r.:

- 1) odbyły szkolenie prowadzone przez Centrum pod nazwą „Minimalne wymagania wzajemnej zgodności w gospodarstwie rolnym (cross-compliance)” i posiadają zaświadczenie o ukończeniu tego szkolenia,
- 2) złożyły przed dyrektorem Centrum z wynikiem pozytywnym egzamin pisemny w formie testu, sprawdzający wiedzę i umiejętności z zakresu zagadnień objętych szkoleniem, o którym mowa w pkt 1,
- 3) spełniają wymagania określone w § 9 ust. 3 pkt 1 — są uprawnione do doradzania w zakresie określonym w § 8 pkt 1.

2. Dyrektor Centrum wpisuje na listę, o której mowa w § 9 ust. 2, osoby spełniające wymagania określone w ust. 1, w terminie 7 dni od dnia złożenia z wynikiem pozytywnym egzaminu, o którym mowa w ust. 1 pkt 2.

§ 17. 1. Osoby, które posiadają uprawnienia do doradzania przy sporządzaniu dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej w ramach działania „Wspieranie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt” w ramach Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2004—2006, są uprawnione do doradzania w zakresie określonym w § 8 pkt 2 lit. a, jeżeli:

- 1) odbyły, w terminie do dnia 30 czerwca 2008 r., szkolenie uzupełniające prowadzone przez Centrum pod nazwą „Promocja i informacja o działaniu Osi 2 — Programie rolnośrodowiskowym (płatności rolnośrodowiskowe) w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007—2013. Szkolenie doradców rolnośrodowiskowych.” lub
- 2) odbyły, w terminie do dnia 1 marca 2009 r., szkolenie, którego przedmiotem jest zakres tematyczny określony w załączniku do rozporządzenia w części I, i posiadają zaświadczenie o ukończeniu tego szkolenia oraz złożyły przed dyrektorem Centrum z wynikiem pozytywnym egzamin pisemny w formie testu, sprawdzający wiedzę i umiejętności z zakresu zagadnień objętych szkoleniem, oraz egzamin praktyczny obejmujący opracowanie planu działalności rolnośrodowiskowej.

2. Dyrektor Centrum wpisuje na listę, o której mowa w § 10 ust. 1, osoby spełniające wymagania określone:

- 1) w ust. 1 pkt 1 — w terminie 7 dni od dnia przedłożenia zaświadczenia o ukończeniu szkolenia wymienionego w ust. 1 pkt 1;
- 2) w ust. 1 pkt 2 — w terminie 7 dni od dnia złożenia z wynikiem pozytywnym egzaminu, o którym mowa w ust. 1 pkt 2.

§ 18. 1. W 2008 r. osobami uprawnionymi do doradzania w zakresie określonym w § 8 pkt 2 lit. b są osoby, które spełniają wymagania określone w § 11 ust. 2 pkt 1.

2. Podstawą wpisu na listę, o której mowa w § 11 ust. 1, jest zaświadczenie wydane przez wojewodę, potwierdzające spełnianie wymagań określonych w § 11 ust. 2 pkt 1.

3. Osoba uprawniona do doradzania na podstawie ust. 1 jest obowiązana, w terminie do dnia 15 listopada 2008 r., do odbycia szkolenia wymienionego w § 11 ust. 2 pkt 2.

4. Osoba uprawniona do doradzania na podstawie ust. 1 traci te uprawnienia, jeżeli, w terminie do dnia 30 listopada 2008 r., nie przedłoży wojewodzie zaświadczenia o odbyciu szkolenia wymienionego w § 11 ust. 2 pkt 2.

5. Osoba, która utraciła uprawnienia do doradzania na podstawie ust. 1, podlega skreśleniu z listy, o której mowa w § 11 ust. 1, o czym dyrektor Centrum niezwłocznie informuje wojewodę.

§ 19. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi: *M. Sawicki*

Załącznik do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 7 maja 2008 r. (poz. 545)

ZAKRES TEMATYCZNY SZKOLENIA DLA DZIAŁANIA „PROGRAM ROLNOŚRODOWISKOWY”

I. Dla doradców rolnośrodowiskowych

Lp.	Zakres zagadnień objętych szkoleniem	Zakres tematyczny zagadnienia	Liczba godzin zajęć		
			ogółem	teoretycznych	praktycznych
1	2	3	4	5	6
1	System pomocy dla rolnictwa i obszarów wiejskich	<p>Podstawy prawne, w tym rozporządzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Rady (WE) nr 1782/2003 z dnia 29 września 2003 r. ustanawiające wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego w ramach wspólnej polityki rolnej i ustanawiające określone systemy wsparcia dla rolników oraz zmieniające rozporządzenia (EWG) nr 2019/93, (WE) nr 1452/2001, (WE) nr 1453/2001, (WE) nr 1454/2001, (WE) nr 1868/94, (WE) nr 1251/1999, (WE) nr 1673/2000, (EWG) nr 2358/71 i (WE) nr 2529/2001, — Rady (WE) nr 1290/2005 z dnia 21 czerwca 2005 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, — Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), — Komisji (WE) nr 1974/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), — Komisji (WE) nr 1975/2006 z dnia 7 grudnia 2005 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 w zakresie wprowadzenia procedur kontroli, jak również wzajemnej zgodności w odniesieniu do środków wsparcia rozwoju obszarów wiejskich. <p>Instrumenty polityki rolnej finansowane przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW).</p>	3	3	—
2	Działanie „Program rolnośrodowiskowy” w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007—2013 (PROW 2007—2013)	<p>Podstawy prawne. Obszary wdrażania. Informacje ogólne — opis działania oraz środowiskowe i przyrodnicze cele programu rolnośrodowiskowego. Omówienie ogólnych wymagań przystąpienia do Programu, ze szczególnym uwzględnieniem zmian w stosunku do Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2004—2006 (PROW 2004—2006) oraz omówienie zasad przejścia z PROW 2004—2006 do Programu. Zakres wdrażania (beneficjent, kryteria dostępu, typologia pakietów rolnośrodowiskowych, zasady łączenia pakietów, ogólne zasady kalkulacji płatności, degresywność, płatności za pakiety).</p>	4	4	—

1	2	3	4	5	6
3	Ochrona środowiska na obszarach rolnych	Omówienie poszczególnych działań w ramach osi 2. Omówienie innych instrumentów dotyczących ochrony środowiska na obszarach rolnych (doradztwo, modernizacja gospodarstw rolnych) w ramach EFRROW oraz innych funduszy związanych z ochroną środowiska.	2	2	—
4	Zasady realizacji Pakietu 1. Rolnictwo zrównoważone	Szczegółowe wymogi dotyczące rolnictwa zrównoważonego, ze szczególnym uwzględnieniem zmian w stosunku do rolnictwa zrównoważonego realizowanego w ramach PROW 2004—2006. Płodozmian i zmianowanie. Plan nawożenia i bilans azotu. Ochrona roślin — przedstawienie różnorodnych metod ochrony roślin (biologicznych, mechanicznych, chemicznych); prezentacja sposobów postępowania z opakowaniami po środkach ochrony roślin. Potrzeba wapnowania gleb. Kalkulacja płatności dla pakietu.	7	3	4
5	Zasady realizacji Pakietu 2. Rolnictwo ekologiczne	Prezentacja wymogów dotyczących rolnictwa ekologicznego określonych w przepisach Unii Europejskiej. Przedstawienie krajowych przepisów prawnych dotyczących rolnictwa ekologicznego. Warunki przestawiania gospodarstwa rolnego na produkcję ekologiczną. System kontroli i certyfikacji. Omówienie dokumentów wymaganych w systemie rolnictwa ekologicznego. Kalkulacja płatności dla pakietu.	10	9	1
6	Zasady realizacji Pakietu 8. Ochrona gleb i wód oraz Pakietu 9. Strefy buforowe	Omówienie zagrożeń wynikających z produkcji rolniczej dla wód i gleb. Różnorodne metody upraw i nawożenia gleby, właściwych ze względu na ochronę przed erozją i ugniataniem, oraz utrzymanie żyzności. Omówienie różnorodnych metod gospodarowania, właściwych ze względu na ochronę wód gruntowych i powierzchniowych. Typy stref buforowych i ich rola w ograniczaniu zagrożeń środowiska. Omówienie szczegółowych wymogów w zakresie pakietów rolnośrodowiskowych dotyczących ochrony gleb i wód (definicje międzyplonów) oraz pakietu strefy buforowej, ze szczególnym uwzględnieniem zmian w stosunku do tych pakietów realizowanych w ramach PROW 2004—2006. Kalkulacja płatności dla pakietów.	4	3	1
7	Zasady realizacji Pakietu 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie	Ogólny opis pakietu oraz omówienie szczegółowych wymogów poszczególnych wariantów. Przegląd odmian i gatunków lokalnych roślin uprawnych objętych wsparciem. Przykładowy opis dokumentów dotyczących rejestracji i kwalifikacji odmian i gatunków lokalnych roślin uprawnych. Sposób prowadzenia dokumentacji danych dotyczących plantacji oraz wykonywanych zabiegów przy produkcji materiału siewnego. Sposób działania i procedury w banku genów. Kalkulacja płatności dla pakietu.	5	4	1

1	2	3	4	5	6
8	Zasady realizacji Pakietu 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	Ogólny opis pakietu oraz omówienie szczegółowych wymogów poszczególnych wariantów. System ochrony zwierząt gospodarskich w Polsce. Rozwiązania instytucjonalne. Kalkulacja płatności dla pakietu.	4	3	1
9	Przyrodnicze aspekty realizacji programu rolnośrodowiskowego	Znaczenie ekosystemów rolnych dla różnorodności biologicznej. Wpływ intensywnego i ekstensywnego sposobu gospodarowania na walory przyrodnicze obszarów wiejskich. Przegląd gatunków i zbiorowisk występujących w krajobrazie rolniczym.	3	3	—
10	Zasady realizacji Pakietu 4. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami NATURA 2000	Omówienie szczegółowych wymogów pakietu. Omówienie gospodarki rolnej, prowadzonej w danym miejscu, pod względem preferencji siedliskowych ptaków. Przegląd gatunków ptaków pod względem zakwalifikowania do płatności w ramach pakietu. Czynniki związane z użytkowaniem rolniczym, decydujące o występowaniu ptaków. Kryteria zakwalifikowania poszczególnych użytków zielonych do pakietu. Charakterystyka siedlisk i elementów środowiskowych szczególnie istotnych przy ocenie wartości przyrodniczej trwałego użytku zielonego. Kalkulacja płatności dla pakietu.	10	8	2
11	Zasady realizacji Pakietu 5. Ochrona zagrożonych ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach NATURA 2000	Obszary NATURA 2000. Ogólny opis pakietu. Porównanie realizacji pakietu na obszarach NATURA 2000 i poza tym obszarem. Kalkulacja płatności dla pakietu.	4	4	—
12	Zajęcia w terenie z rozpoznawania ptaków i siedlisk przyrodniczych	Prezentacja następujących grup gatunków ptaków: — ptaki podmokłych użytków zielonych, ze szczególnym uwzględnieniem ptaków siewkowatych, — ptaki związane z krajobrazem rolniczym, w tym ptaki siedlisk marginalnych. Metodyka ornitologicznych prac w terenie: rozpoznawanie i liczenie ptaków — znaczenie ekosystemów rolnych dla ptaków. Przegląd gatunków występujących w krajobrazie rolniczym, z omówieniem zaobserwowanych gatunków. Metodyka botanicznych prac w terenie: rozpoznawanie gatunków i siedlisk. Czynniki związane z użytkowaniem rolniczym, decydujące o różnorodności biologicznej w odniesieniu do konkretnej sytuacji. Omówienie gospodarki rolnej, prowadzonej w danym miejscu, pod względem czynników siedliskotwórczych. Możliwość zakwalifikowania poszczególnych użytków zielonych do pakietu.	12	2	10

1	2	3	4	5	6
		Przeprowadzenie ćwiczeń z wstępnej wyceny wartości biologicznej trwałych użytków zielonych. Prezentacja zaobserwowanych gatunków, siedlisk i sposobów ich użytkowania oraz proponowanie działań rolnośrodowiskowych, możliwych do podjęcia na danym terenie.			
13	Dokumentacja w ramach programu rolnośrodowiskowego	Wniosek rolnośrodowiskowy o przyznanie pierwszej i kolejnych płatności rolnośrodowiskowych; informacja o ewentualnych zmianach w tym zakresie. Plan działalności rolnośrodowiskowej, opracowywany przy udziale doradcy rolnośrodowiskowego (prezentacja nowego planu działalności rolnośrodowiskowej, wraz z informacją na temat zmian w tym planie, przykładowe plany działalności rolnośrodowiskowej — ze szczególnym zwróceniem uwagi na występujące błędy). Dokumentacja przyrodnicza opracowywana przez ekspertów przyrodniczych (omówienie procedury opracowywania dokumentacji, prezentacja dokumentacji przyrodniczej). Zasady współpracy i podział obowiązków między doradcą rolnośrodowiskowym a ekspertem przyrodniczym.	10	2	8
14	Zasady kontroli realizacji pakietów rolnośrodowiskowych, sankcje w ramach programu rolnośrodowiskowego	Zakres kontroli na miejscu. Sankcje ogólne oraz sankcje w ramach poszczególnych pakietów i wariantów.	2	2	—
		RAZEM GODZIN	80	52	28

II. Dla ekspertów przyrodniczych

Lp.	Zakres zagadnień objętych szkoleniem	Zakres tematyczny zagadnienia	Liczba godzin zajęć	
			teoretycznych	praktycznych
1	Program rolnośrodowiskowy	Ogólne założenia programu. Pakiety programu rolnośrodowiskowego.	3	
2	Współpraca eksperta z doradcą rolnośrodowiskowym	Ustalenie zasad współpracy (podział ról). Ustalenie sposobu kontaktu w okresie przygotowywania dokumentacji i realizacji programu.	1	
3	Metodyka sporządzania dokumentacji przyrodniczej	Przedstawienie ujednoliconej metodyki sporządzania dokumentacji przyrodniczej (grupa ornitologiczna lub grupa siedliskowa).	4	
		RAZEM GODZIN	8	